

Apostolien teot 19

Apt.13:42-14:7

Viime kerralla tässä Alusta alkaen –ohjelmassa jäimme Pisidian Antiokiaan. Siellä Paavali oli mennyt työkaverinsa Barnabaan kanssa synagoogaan, jumalanpalvelukseen. Synagoogan esimiehet pyysivät Paavalia saarnaamaan. Ja Paavalihan saarnasi. Mitä siitä seurasi, sen kuulemme tänään.

Paavali kääntyy pakanoiden puoleen

Kun Paavali ja Barnabas lähtivät synagogasta, heitä pyydettiin puhumaan näistä asioista seuraavanakin sapattina. Väen hajaantuessa omille tahoilleen monet juutalaiset ja jumalaapelkäävät käännynnäiset liittyivät Paavalin ja Barnabaksen seuraan. Nämä puhuivat heille ja rohkaisivat heitä pitämään kiinni Jumalan armosta (Apt. 13:42-43).

Eli hyvä oli vastaanotto. Varmaankin synagoogan esimiehet heitä pyysivät, sillä tuskin muilla siihen oli valtuuksia. Paavalin ja Barnabaan sanoma Messiaasta Jeesuksesta sai aikaan senkin, että monet synagoogassa olleista tulivat jumalanpalveluksen jälkeen juttelemaan heidän kanssaan. Evankeliointi siis jatkui henkilökohtaisemmissa merkeissä. Kiinnostus Jeesusta kohtaan kasvoi, sillä seurauksella että:

Seuraavana sapattina melkein koko kaupunki kerääntyi kuulemaan Herran sanaa. Kun juutalaiset näkivät väenpaljouden, kiihko valtasi heidät ja he kiistivät herjaten sen, mitä Paavali puhui. Silloin Paavali ja Barnabas sanoivat heille suorat sanat: "Kaikkein ensimmäiseksi Jumalan sana oli julistettava teille. Mutta koska te torjutte sen ettekä pidä itseänne iankaikkisen elämän arvoisina, me käännymme pakanoiden puoleen. Herra on näet antanut meille tämän käskyn: ”Minä panen sinut valoksi kansoille, pelastukseksi maan ääriin saakka." (Apt. 13:44-47).

Pisidian Antiokian juutalaisten sisäpiiri tuli kateelliseksi siitä, että Paavali ja Barnabas olivat saaneet heidän synagoogansa ääriään myöten täyteen uskosta kiinnostuneita kaupungin asukkaita. Heidän oma lähetystyönsä Pisidian pakanoiden parissa ei ollut saanut aikaan mitään lähellekään vastaavaa. Niinpä he alkoivat vastustaa ja herjata Paavalin ja Barnabaan saarnaamaa Jeesusta.

Paavalin ja Barnabaan heille sanomat suorat sanat olivat tosi rohkeat. He lainasivat Jesajan kirjan lukua 49, jossa sanotaan näin:

Ei riitä, että olet minun palvelijani ja saatat ennalleen Jaakobin heimot, tuot takaisin Israelin eloonjääneet. Minä teen sinusta valon kaikille kansoille, niin että pelastus ulottuu maan ääriin saakka (Jes. 49:6).

Alun perin tuo käsky ja lupaus oli osoitettu tietenkin Messiaalle. Näin sen Luukas tulkitsevi evankeliumissaankin. Siinä hän kertoo vanhasta Simeonista, joka sai ennen kuolemaansa pitää sylissään imeväisikäistä Jeesusta ja sanoi näin:

Minun silmäni ovat nähneet sinun pelastuksesi, jonka olet kaikille kansoille valmistanut: valon, joka koittaa pakanakansoille, kirkkauden, joka loistaa kansallesi Israelille (Luuk. 2:30-32).

Erityisen rohkeata Paavalin ja Barnabaan vastauksessa Pisidian Antiokian juutalaisille on se, että he tulkitsevat tuon Jesajan kirjan kohdan Kristuksen *heille* antamaksi käskyksi kääntyä juutalaisten sijasta pakanoiden puoleen: ”Minä panen sinut valoksi kansoille, pelastukseksi maan ääriin saakka.” Jeesus oli siis käskenyt Paavalia ja Barnabasta olemaan kansojen valo ja pelastus maan ääriin saakka. Eivät he itse olleet se pelastus tai valo, mutta he toimivat hänen välikappaleinaan, hänen lähettäminään. Heidän sanomassaan Jeesus itse toimi Pyhän Henkensä kautta, ja siksi he olivat kansojen valo. Enää ei pitänyt saarnata pelkästään juutalaisille, koska he vastustivat pelastavaa sanomaa. Nyt piti keskittyä niihin, jotka ottaisivat pelastuksen vastaan.

Evankeliumi leviää koko Pisidiaan

Seuraukset olivat täriseyttävät:

Tämän kuullessaan pakanat iloitsivat ja ylistivät Herran sanaa, ja kaikki ne, jotka oli säädetty iankaikkiseen elämään, tulivat uskoon. Herran sana levisi yli koko maakunnan (Apt. 13:48-49).

Uskoontulossa ei siis ollut kyse yksilöiden omasta valinnasta, vaan Jumalan suvereenista vaikutuksesta. Uskoon tulleet innostuivat evankeliumin sanomasta ja heidän elämänsä muuttui. Näin heistä itsestäänkin tuli eräänlaisia lähetysaarnajia ja he kertoivat sanoman sukulaisilleen, ystävilleen ja tutuilleen. Näin koko Pisidia sai kuulla evankeliumin Jeesuksesta.

Paavalin ja Barnabaan metodina siis oli se sama, jota Kansanlähetys ja kuulemma nykyään katolinen kirkkokin käyttävät: ”Evankelioikaa kansa evankelioimaan kansoja.”

Vastaisku

Ei se sittenkään niin helppoa ollut:

Mutta juutalaiset yllyttivät jumalaapelkääviä ylhäisiä naisia ja kaupungin johtomiehiä Paavalia ja Barnabasta vastaan, niin että heitä alettiin vainota ja heidät karkotettiin siltä seudulta. Silloin Paavali ja Barnabas todisteeksi heitä vastaan pudistivat kaupungin pölyt jaloistaan ja siirtyivät Ikonioniin. Mutta opetuslapset olivat täynnä iloa ja Pyhää Henkeä (Apt. 13:50-52).

Tätä keinoa käytettiin nuorta kristinuskoa vastaan yleisesti: kiihotettiin sen vastustajiksi korkeassa asemassa olevien miesten vaimoja, jotka olivat tekemisissä synagoogan kanssa. Näin tapahtui Pisidian Antiokiassa, ja kaupungin johtomiehet kääntyivät Paavalia ja Barnabasta vastaan.

Silloin he toimivat Jeesuksen apostoleilleen antaman käskyn mukaan: he ”pudistivat kaupungin pölyt jaloistaan” ja siirtyivät muualle. Se oli symbolinen teko, joka tarkoitti kaikkien siteiden katkaisemista, ei edes kaupungin pölyä haluttu ottaa mukaan.

Jos teitä ei jossakin paikassa oteta vastaan, lähtekää siitä kaupungista ja pudistakaa pöly jaloistanne. Tämä on oleva todiste heitä vastaan (Luuk. 9:5).

Tuolla ”todisteella heitä vastaan” Jeesus kai tarkoitti viimeistä tuomiota. Siellä evankeliumin vastustajille todistettaisiin, että he olivat aikoinaan hylänneet heille varta vasten tuodun pelastuksen hylätessään sen sanansaattajat.

Pitäisiköhän kirkon ottaa tässä esimerkkiä Jeesuksen apostoleista? Toimimmeko me joskus vastustusta kohdatessamme päinvastaisella tavalla ja vesitämmme sanomamme, jotta meidät hyväksyttäisiin?

Paavali ja Barnabas Ikonionissa

Paavali ja Barnabas lähtivät n. 130 kilometrin päässä olevaan Ikonion –nimiseen kaupunkiin. Se on nykyisin turkkilainen kaupunki Konia. Mutta ei heidän lähtönsä merkinnyt evankeliumin katoamista Pisidian Antiokiasta. Sinne jäi uskovien joukko, joka oli evankeliumin vuoksi täynnä iloa ja Pyhää Henkeä.

Ikonionissa Paavali ja Barnabas menivät samalla tavoin juutalaisten synagogaan puhumaan, ja heidän puheensa johdosta suuri joukko juutalaisia ja kreikkalaisia tuli uskoon (Apt. 14:1).

Ikonion oli merkittävä kaupunki, joka sijaitsi roomalaisen valtatie, Via Sebasten risteyskohdassa. Paavali ja Barnabas seurasivat siellä hyväksi koettua taktiikkaa eli menivät synagoogaan saarnaamaan. Vaikutus oli sama kuin hieman aiemmin Antiokiassa: suuri joukko synagoogan juutalaisia ja sen hang-around jäseniä eli kreikkalaisia ”jumalaapelkääviä” tuli uskoon.

Vastustuskin oli samanlaista kuin Antiokiassa:

Mutta ne juutalaiset, jotka eivät uskoneet, lietsoivat suuttumusta muiden kaupunkilaisten keskuudessa ja yllyttivät heitä veljiä vastaan. Siitä huolimatta apostolit viipyivät kaupungissa pitkähkön aikaa. He puhuivat rohkeasti, turvaten Herraan, ja Herra vahvisti armonsa sanan tunnustein ja ihmein, jotka tapahtuivat heidän kättensä kautta. Kaupungin väki jakautui kahtia: toiset olivat juutalaisten, toiset apostolien puolella (Apt. 14:2-4).

Tässä näkyy jälleen se, miten merkittävää Jeesuksesta puhuminen on. Se ei ole pelkästään ihmisen puhetta tai hartauden herättelyä, vaan se on Jeesuksen itsensä sanaa, hänen armonsa sanaa.

Minusta tätä pitäisi pitää esillä, että ei papilla pidä ainoastaan olla suuret korvat, vaan hänen on myös suullaan puhuttava, ei omasta viisaudestaan, vaan turvaten Herraan.

Jako kahteen

Kun sanaa näin puhutaan, seurauksena on kuulihoissa tapahtuva jakaantuminen: toiset uskovat, toiset loukkaantuvat. Näin ennusti jo vanha Simeon, kun piteli Jeesus –lasta sylissään:

Simeon siunasi heitä ja sanoi Marialle, lapsen äidille: "Tämä lapsi on pantu koetuksesi: monet israelilaiset kompastuvat ja monet nousevat. Hänet on pantu merkiksi, jota ei tunnusteta, ja sinun omankin sydämesi läpi on miekka käyvä. Näin tulevat julki monien sisimmät ajatukset." (Luuk. 2:34-35).

Ja samaa Jeesus itsekin ajatteli itsestään:

Jeesus sanoi: "Minä olen tullut tähän maailmaan pannakseni toimeen tuomion: sokeat saavat näkönsä ja näkevästä tulee sokeita." (Joh. 9:39).

Jeesukseen loukkaantuminen tarkoittaa niin vakavaa hengellistä sokeutumista, että sen johdosta ihminen alkaa vastustaa Jeesusta ja hänen seuraajiaan, usein jopa väkivalloin. Näin kävi Ikonionissa:

Juutalaiset johtomiehineen, mukanaan suuri joukko kaupunkilaisia, aikoivat jo käydä apostolien kimppuun ja kivittää heidät, mutta kun nämä huomasivat, mitä oli tekeillä, he pakenivat Lykaonian puolelle. Lystran ja Derben kaupungeissa ja lähiseuduilla he sitten julistivat evankeliumia (Apt. 14:4-7).

Tässäkin tapauksessa apostolien vastustajat olivat juutalaisia. He yrittivät saada Ikonionin asukkaat toimeenpanemaan sen, mitä Mooseksen laissa oli säädetty rangaistukseksi jumalapilkasta: Paavalin ja Barnabaan kivittämisen kuoliaaksi.

Tämä kertoo siitä, että peli oli koventunut huomattavasti. Pisidian Antiokiassa heitä oli vainottu muuten vaan ja ajettu pois kaupungista. Ikonionissa heidät aiottiin tappaa.

Mutta he saivat tietoonsa kivityssuunnitelman ja pääsivät ajoissa pakoon. He pakenivat toiseen maakuntaan, Galatiaan, jonka osa Lykaonia oli.

Tämä kertoo siitä, että evankeliumin vastaansa saama vaino oli tärkeä osatekijä siinä, että evankeliumi pääsi leviämään tehokkaasti. Näinhän on Apostolien teoissa tapahtunut jo aiemmin: Kun ensimmäinen marttyyri Stefanus kivitettiin, monet kristityt pakenivat Jerusalemissa ja puhuivat Jeesuksesta ympäröivällä maaseudulla. Evankeliumi levisi. Sama jatkui pakanalähetyksessä ja vaino levitti evankeliumia. Näin Herra käänsi eduksi asiat, jotka pintapuolisesti tarkastellen näyttivät haitoilta.